

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Konkursförfarandet (Ds 2019:31)

Dnr: Ju2019/04217/L2

1 Sammanfattning

Skatteverket har inget att invända mot att förslagen genomförs men har synpunkter på förslagen rörande bevakningsförfarandet samt kungörelser under konkursförfarandet.

Skatteverket anser att Tillsynsmyndigheten i konkurser (TSM) i så stor utsträckning som möjligt bör ansvara för administrativa åtgärder under ett bevakningsförfarande.

Skatteverket anser att konkursförfarandet blir både enklare och billigare om man ersätter samtliga kungörelser med registreringar i det befintliga insolvensregistret.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Att anordna ett bevakningsförfarande (avsnitt 9.2.1)

Konkursförvaltaren ska enligt promemorian självständigt besluta om ett formellt bevakningsförfarande i vissa konkurser och detta beslut ska inte kunna överklagas. Ett sådant förfarande ökar förvaltarens arbetsinsats vilket leder till att förvaltararvodet ökar. Det betonas därför i promemorian att eftersom de utdelningsbara medlen till borgenärerna därmed minskar bör förvaltaren inte meddela ett sådant beslut om hen bedömer att kostnadsökningen inte är motiverad. Förslaget innebär alltså att den som kan erhålla högre arvode om ett förfarande anordnas även är den som beslutar om förfarandet är lämpligt, utan att någon berörd aktör kan överklaga beslutet. Även om denna befogenhet sällan skulle missbrukas av en förvaltare så är det av rättssäkerhetsskäl mindre lämpligt med en sådan ordning. TSM, som utövar tillsyn över konkurskostnaderna och enligt promemorian även ska bestämma förvaltarens arvode, är väl skickad att på underlag från förvaltaren besluta om ett bevakningsförfarande bör inledas eller inte. Skatteverket anser därför att TSM bör vara beslutsfattare.

Konkursförvaltaren ska enligt promemorian även bestämma tid för bevakning och anmärkning utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Utgångspunkten är att tiderna inte får sättas längre än vad som är nödvändigt utifrån konkursboets omfattning, borgenärskretsens sammansättning och förvaltarens arbetsbörda. Borgenärernas möjligheter att bevaka sina fordringar påverkas, enligt Skatteverkets uppfattning, dock inte nämnvärt av sådana faktorer. Även om det t.ex. är fråga om en mycket stor konkurs så innebär det inte några speciella svårigheter för en borgenär att uppge vilka konkursfordringar man har. Med hänsyn till att

varje moment av administrativ natur som en förvaltare utför kommer innebära högre förvaltararvoden anser Skatteverket att TSM bör bestämma nämnda tider.

2.2 Kungörelser och underrättelser (avsnitt 9.2.2)

Konkursförvaltaren ska enligt promemorian istället för tingsrätten kungöra och i vissa fall underrätta aktörer att dels ett bevakningsförfarande anordnats dels tiden för en borgenär att anmärka mot en bevakad konkursfordran. I promemorian framförs att en kungörelse administrerad av konkursförvaltaren skulle ske snabbare än om TSM skulle göra detta och att risken för fel minskar om det är samma aktör som både beslutar och kungör. Mot bakgrund av Skatteverkets uppfattning att TSM i så stor utsträckning som möjligt bör vara ”administratör” under bevakningsförfarandet så bör TSM ansvara även för dessa administrativa åtgärder. En sådan hantering innebär att bevakningsförfarandet kan utföras kostnadseffektivt samtidigt som konkursförvaltarens roll renodlas.

2.3 Bevakningar (avsnitt 9.3.1)

Enligt nuvarande bevakningsförfarande ska en borgenär skriftligt anmäla sin fordran till rätten. Enligt promemorian ska borgenärerna istället anmäla sin fordran till konkursförvaltaren som sedan ska se till att TSM får del av dessa. Enligt promemorian möjliggör detta för intresserade borgenärer att granska dessa hos myndigheten. Skatteverket anser det enklare att borgenärerna istället anmäler fordringarna direkt till TSM och att myndigheten sedan när tiden gått ut underrättar förvaltaren för vidare åtgärder. Med Skatteverkets förslag kommer förvaltaren till ”dukat bord” och förvaltarens uppgift blir att granska förteckningen om hen vill anmärka på någon borgenärs bevakning.

2.4 Anmärkningar (avsnitt 9.3.3)

De skäl som anförs ovan (2.3) gör sig gällande även när det gäller hantering av anmärkningar när någon vill invända mot en bevakning. Konkursförvaltaren ska enligt promemorian svara för underrättelserna till borgenärer om de anmärkningar som gjorts avseende deras fordringar. Eftersom alla anmärkningar istället bör skickas direkt till TSM så är det naturligt att samma myndighet också underrättar de berörda borgenärerna.

2.5 Rätten att föfoga över en anmärkning (avsnitt 9.4.2)

Enligt promemorian ska den som har anmärkt mot en bevakning få återkalla anmärkningen eller ingå en förlikning med bevakaren. Borgenären kommer ha exklusiv rätt att på sådant sätt föfoga över sin anmärkning samtidigt som man i promemorian inför en möjlighet för en annan borgenär att åberopa nya omständigheter till grund för anmärkningen. Det blir något inkonsekvent om den borgenär som tillåts åberopa en ny omständighet inte kan förhindra att anmärkaren återkallar sin anmärkning eller väljer att förlikas med den bevakande borgenären. Om en annan borgenär åberopat nya omständigheter borde denne alltså betraktas som en självständig part i fortsättningen även om den ursprungliga anmärkaren fränfaller sin anmärkning.

2.6 Handläggningen hos förvaltaren och rätten (avsnitt 9.4.6)

Konkursförvaltaren ska enligt promemorian överlämna tvister som inte kunnat förlikas till domstolen. Skatteverket anser att det är enklare om bevakaren själv kan begära domstolsprövning. Man kan jämföra med vad som gäller vid ansökan om betalningsföreläggande hos

Kronofogdemyndigheten. Om svaranden motsätter sig betalningskravet kan ärendet på sökandens begäran överlämnas till tingsrätten för fortsatt handläggning.

2.7 Kungörelse i en konkurs (avsnitt 17.2)

Insolvensförordningen¹ innehåller bestämmelser om att medlemsstaterna ska inrätta insolvensregister. I juni 2019 infördes därför ett svenskt register för konkurser som innehåller information om pågående och avslutade konkurser. Uppgifterna avser t.ex. vilken domstol som handlägger förfarandet, förvaltaren och tidsfrister för att anmäla fordringar. Insolvensregistren syftar till att underlätta för borgenärer att bevaka sin rätt i förfaranden som inleds i andra medlemsstater och förhindra parallella förfaranden.²

Enligt promemorian bör de kungörelser som idag behöver göras under ett konkursförfarande inte ersättas av att uppgifterna istället ska införas i insolvensregistret. Promemorian nöjer sig med att effektivisera förfarandet genom att slopa kravet på att kungörelser ska ske i en ortstidning. Kungörelser ska som huvudregel enbart ske i Post- och Inrikes Tidningar på Bolagsverkets hemsida på internet. Med promemorians förslag kommer alltså uppgiften om ett konkursbeslut att föras in på två olika ställen på Bolagsverkets hemsida³. Skatteverket anser att man bör utnyttja möjligheten till registreringar i insolvensregistret så mycket som möjligt för att ersätta nuvarande krav på kungörelser under förfarandet. Att de olika nationella insolvensregistren ännu inte är sammankopplade med varandra hindrar inte detta. I Finland har man beslutat att inte längre använda särskilda kungörelser i konkursförfarandena eftersom uppgifterna finns lättåtkomliga i ett register.

Enligt Skatteverket skulle konkursförfarandet kunna bli både enklare och billigare genom att ersätta kungörelser med registreringar i insolvensregister. Borgenärerna skulle inte lida några rättsförluster utan tvärtom skulle det bli tydligare att samtliga viktiga underrättelser under konkursförfarandets gång går att ta del i ett och samma register.

3 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket har idag en fullt utbyggd elektronisk kommunikation med domstolarna genom den tekniska lösningen ”Elektroniskt myndighetsutbyte” (eMU). Skatteverket skickar och tar emot alla handlingar digitalt mot domstolar via det systemet.⁴ Promemorian föreslår att många av de uppgifter som domstolen idag hanterar ska utföras av konkursförvaltaren alternativt TSM. En del av översynen syftar till att man i större utsträckning ska kunna använda elektronisk kommunikation under konkursförfarandet. När det gäller kommunikation av olika handlingar så är det därför inte något egentligt alternativ att återgå till den tidigare ineffektiva posthanteringen. Nya elektroniska system för informationsutbyten måste därför skapas mellan Skatteverket och de centrala aktörerna. Vilka merkostnader detta skulle innebära för Skatteverket och övriga inblandade är inte lätt att uppskatta. Promemorian diskuterar inte detta.

För att i vart fall något minska dessa merkostnader förordar Skatteverket att TSM blir navet för så stor del av all administration och kommunikation som möjligt. Skatteverket har

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden

² Ingressen skäl 76 i insolvensförordningen och prop. 2018/19:48 s. 35

³ Dels i insolvensregistret dels i Post- och Inrikes Tidningar

⁴ Endast ansökan om konkurs kräver en egenhändigt undertecknad ansökan enligt dagens regler.

möjligheter att redan idag använda säker epost med TSM. Verket har vidare visst elektroniskt informationsutbyte med Kronofogdemyndigheten. Dessa båda elektroniska kommunikationsspår kan vidareutvecklas.